

Skysstasjoner

Bøndernes skyssplikt for kongen og hans menn er nevnt allerede i Magnus Lagabøters landslov fra 1274. Ordningen ble utvidet flere ganger, og ble etter hvert en plage for bøndene. I 1816 bortfalt denne plikten. I etterkant av bortfallet av skyssplikten ble det etablert faste skysstasjoner rundt om i landet.¹⁾

Navnet "Skysskafferstykket" tyder på at den eldste skysstasjonen ved Egersund lå på Høgevollen på [Hafsøya](#), ved den gamle [hovedvegen](#) ut av byen. Stasjonen var en tilsigelsesstasjon.²⁾ Omkring 1870 hadde stasjonen blitt flyttet til byen, men var fortsatt en tilsigelsesstasjon.



Børrild Birkelands trille i Bjerkreim 1907. Foto: C. Hammer/DF

Egersund fikk fast skysstasjon³⁾ i 1876. Da inngikk vognmand Børrild Thorsen Birkeland, som holdt til øverst i [Kirkegaten](#), kontrakt med "det offentlige" som skysskaffer, med en fast årlig lønn på 1 200 kroner. Amtmannen krevde at han skulle ha "fire forsvarlige stationsheste" og "karjoler og reisekjærre" tilgjengelig. I tillegg til lønna fikk han betaling av kunden per mil. Ble trafikken stor, fikk Børrild hjelp av Tønnes Vindingland som drev kjøreforretning i [Sandakergaten](#).

Da [Jærbanen](#) åpnet i 1878 ble det sendt [post](#) med denne. Da fikk Børrild Birkeland postkjøringen mellom Egersund og Helleland. Da veien til Sokndal ble åpnet i 1889 fikk han postkjøringen der også.

Det var lite trafikk over skysstasjonen. Statsbidraget ble også redusert og bortfalt helt i 1894. Børrild Birkeland prøvde å drive stasjonen uten tilskudd, men det ble et rent tapsprosjekt. I 1895 sa han derfor opp avtalen med staten og la ned stasjonen. Postkjøringen fortsatte han imidlertid med inntil 1904, da [Flekkefjordbanen](#) åpnet. Han drev vognmandsforretningen videre til 1925.

Etter Børrild Birkeland overtok Ludvig Adamsen som skysskaffer i 1905. Det ble mest doktortransport på ham. Fram til 1917 hadde han en stabil inntekt fra postkjøring til Sokndal, men da det ble startet [bilrute](#) mellom Sokndal og Egersund overtok denne postkjøringen. Etter det la Adamsen ned skyssforretningen, og nye kommunikasjonsmidler overtok trafikken.⁴⁾

1)

Du kan lese mer om skyssvesenet [her](#).

2)

En stasjon der det ikke sto hester parat hvis det ikke hadde blitt sendt bud på forhånd.

3)

En fast skysstasjon var pliktig til å holde et bestemt antall hester, dimensjonert ut fra forventet

trafikk.

4)

Kilder: Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 25f; Abram Kjell Sørdal: Skyssplikt og skysstasjoner. Dalane Folkemuseums årbok nr. 14; <http://snl.no/skyssvesenet> (hentet 15.04.2013)



©^{cc} ⁱ Egersund byhistoriske leksikon
<https://www.dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
PDF produsert 23.08.2019 03:19.
Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.



Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>